

2000 år efter Jesus Messias' fødsel

Bruger man de brede penselstrøg, når der skal tales om den jødiske forståelse af Messias, kan det hævdes, at jøder ikke mener, at Jesus af Nazaret er deres Messias. At Jesus skulle være Messias for hedninger volder ikke de fleste jøder

noget problem.

Messianiske jøder mener

selvfølgelig,

at Jesus er Messias både for jøder og hedninger.

Efter klassisk jødisk opfattelse skal den kommende jødiske Messias være af Davids slægt. Han skal være en konge, der regerer i den messianske tid. Gud vil bruge ham på en speciel måde til at skabe fred på jorden. Han er et menneske, et stort menneske, men *ikke* guddommelig.

Denne klassiske jødiske forståelse af Messias deles stadigvæk af ortodokse jøder. Man venter en person i fremtiden, som skal skaffe forløsning – for Israels folk og for alle andre folkeslag. Men denne forståelse er langt fra enerådende i den jødiske verden. Ikke mindst fra og med 1800-tallet gjorde nogle jøder gældende, at man ikke regnede med, at der skulle komme en personlig Messias. I disse kredse fortsatte man dog med at tale om en kommende messiansk tid, dvs. en æra i fred og fuldkommen-

hed. Denne messianske æra ville være et resultat af kulturelle og videnskabelige fremskridt. Denne optimistiske opfattelse deles af den liberale jødedom eller reformbevægelsen inden for jødedommen i dag.

At ateistiske jøder ikke regner med, at der skulle komme en personlig Messias, er selvkært. Og for en del verdsliggjorte jøder i Israel er zionismen blevet en slags sekulariseret gudstro – uden forventning om en kommende Messias.

Det klassiske nej til Jesus som Messias

Når jødiske lærde op gennem historien har skullet begrunde deres nej til Jesus som Messias, har de gjort det med to hovedindvendinger.

For det første: Til den klassiske jødiske forståelse hører, at Messias skal regere i den messianske tid.

Derfor har man rejst spørgsmålet: Er den messianske tid indtruffet – med fred på jorden? Svaret

herpå er enkelt. Fred og fuldkommenhed råder ikke. Derfor kan Jesus ikke være Messias.

For det andet: Til den klassiske jødiske forståelse hører

At Gud blev menneske i Jesus, og at barnet i krybben senere blev manden, der led døden på et kors, uden at den messianske tid indtraf, har været jødiske argumenter imod at betragte Jesus som Messias.

også, at Messias *ikke* er guddommelig. Fra kirkenes første dage har kristne betragtet Jesus af Nazaret som guddommelig. I århundreder blev denne tro af jøder betegnet som afgudsdyrkelse. I Middelalderen blev dette modereret fra jødisk side, idet man hævdede, at det *ikke* var afgudsdyrkelse for hed-

ninger at betragte Jesus som guddommelig. Derimod hævdes det den dag i dag fra traditionel jødisk side, at det er afgudsdyrkelse, hvis en jøde betragter jøden Jesus som guddommelig.

Disse hovedindvendinger mod at betragte Jesus som Messias har nu fået et skud

for boven. Tilhængerne af Menachem Mendel Schneerson anser ham ikke blot for Messias, men for en guddommelig skikkelse i en uforløst verden. Hermed er der for nogle jøder lagt en bombe under det klassiske nej til Jesus som Messias.

Mere om dette på side 5. →

Syv år efter Messias' død

I juni måned 1994 døde Menachem Mendel Schneerson og blev gravlagt på Old Montefiore begravelsesplads i Queens, New York. Han havde i over 40 år stået i spidsen for den jødiske Habad-bevægelse – eller lubavitcerbevægelsen – den vel nok mest aktive del af den hassidiske bevægelse. I tiden op til sin død – og ikke mindst fra 1991 forud for krigen i Den Persiske Golf – kundgjorde Schneerson, at golfkrisen varslede Messias' komme. Han sagde *ikke* med rene ord om sig selv, at han var Messias. Det gjorde imidlertid en del af hans tilhængere. Også efter at han var død. Mange af hans tilhængere venter stadig på, at Gud skal opvække ham fra de døde.

I forbindelse med Schneersons død i 1994 stillede jødiske jagttagere spørgsmålet, hvordan det ville påvirke Habad-bevægelsen, at deres leder – som mange mente var Messias – var død. Ville bevægelsen i længden kunne klare sig med en død Messias?

I en ny bog af David Berger tages dette spørgsmål op. Berger – selv troende jøde og professor i historie ved et universitet i New York – er ikke i tvivl: Habad-bevægelsen er kommet styrket ud af krisen efter deres Messias' død. Det er Berger ikke blot frustreret over, men han mener, at de manglende jødiske reaktioner over for Habad-

bevægelsens teologi om deres Messias er ensbetydende med, at jødedommens klassiske opfattelse af Messias er døende. Dette giver han udtryk for i bogen *The Rebbe, the Messiah, and the Scandal of Orthodox Indifference* (Rebben, Messias og den forargelige ortodokse ligegyldighed).

»Messianisterne« bliver flere og flere

David Berger fremlægger en lang række eksempler på, at »messianisterne« inden for Habad-bevægelsen bliver flere og flere. Og ikke nok med det. Habad-bevægelsens messianister, dvs. dem, der anerkender, at Schneerson er Messias, har fået større og større indflydelse inden for jødedommen efter Schneersons død. Habad-bevægelsen hævder, at de har mere end 2600 institutioner rundt omkring i verden, hvor 3700 par tjener som deres repræsentanter. Over

Både før og efter Schneersons død i 1994 placerer Habad-bevægelsen store billeder af ham overalt i Israel. Er han Messias?

500 af disse institutioner er oprettet efter Schneersons død.

Berger påstår, at 50 procent af alle rabbinere i England er tilknyttet Habad-bevægelsen. Tretten af de 26 synagoger i Sydney i Australi-

en ledes af Habad-rabbinere. Samme mønster kan spores i Holland og mange andre lande. I det tidligere Sovjet har en ny jødisk bevægelse indsat en Habad-rabbiner som landets overrabbiner, selv om den forhenværende overrab-

biner officielt ikke er gået af. Også i Israel har Habad-bevægelsen stor indflydelse, hvad enten det drejer sig om antallet af rabbinere eller deres politiske indflydelse i det israelske samfund.

Hvad siger »messianisterne« om deres Messias?

Uden direkte at identificere sig med Messias opfordrede Schneerson sine tilhængere til at bede: »Vi ønsker Messias nu!« Mens han levede, satte hans tilhængere skilte op med billede af ham og med teksten: »Længe leve kong Messias«. I dag – syv år efter hans død – nøjes man ikke med det.

Et par eksempler, som Berger fremdrager:

Nogle Habad-messianister mener, at Schneersons død er en illusion. Faktisk døde han ikke. I et fysisk legeme måtte han være en del af verden, og på den måde forener han verden med Guddommen. Derfor kan man ikke tale om, at han »gik bort«. Berger beskriver Habad-messianisternes syn på følgende måde: »Rebben lever og er iblandt os på nøjagtig samme måde, som han var før han døde, bogstaveligt talt, bogstaveligt talt.«

Mens Schneerson levede, lød sloganet: »Må vores Mester, Lærer og Rabbi, Kong Messias, leve evigt!« I et israelsk Habad-tidskrift fra 1996 lyder det: »Må vores Mester, og Skaber, Kong Messias leve evigt.« I samme tidsskrift stod der i 1991, at det var tilladt at bøje sig for Schneerson, fordi »hele hans væsen er guddommeligt«.

Schneerson: *Skaber og guddommelig!*

Sammen med medforfatteren Michael Wyschogrod publicerede David Berger i 1978 en lille bog med titlen *Jews and »Jewish Christianity«* (Jøder og »jødekristendom«). I denne bog tales der til medjøder, og det forklares, hvorfor en jøde ikke kan acceptere Jesus som Messias: Den messianske tid er ikke oprundet, og den jødiske Messias er ikke guddommelig.

På den baggrund er der intet mærkværdigt i, at Berger nu føler sig frustreret. Han føler, at Habad-bevægelsens syn på Schneerson som Messi-

as umuliggør det traditionelle jødiske forsvar mod, at Jesus er Messias. Han mener, at den messianisme, som Habad-bevægelsen giver udtryk for, er »en uventet, ufortjent, men ubetalelig gave« til den kristne mission.

Dette har han vel ikke helt uret i!

For syv år siden stillede man spørgsmålstegn ved, om Habad-bevægelsen kunne komme godt ud af den krise, som opstod ved Messias' død. Svaret herpå er ja!

Nu er spørgsmålet, om kristen mission over for jøder kan tage den udfordring op, som Habad-bevægelsen med deres messianisme har fremprovokeret: For dem kan en jødisk Messias både dø og være den guddommelige Messias, selv om den messianske tidsalder endnu ikke er indtruffet.

Det har messianske jøder og kristne altid sagt. Tilbage bliver spørgsmålet, om det er Schneerson eller Jesus af Nazaret som er jøders og ikke-jøders Messias.

Kai Kjær-Hansen